

Žalioji savivaldybių transformacija

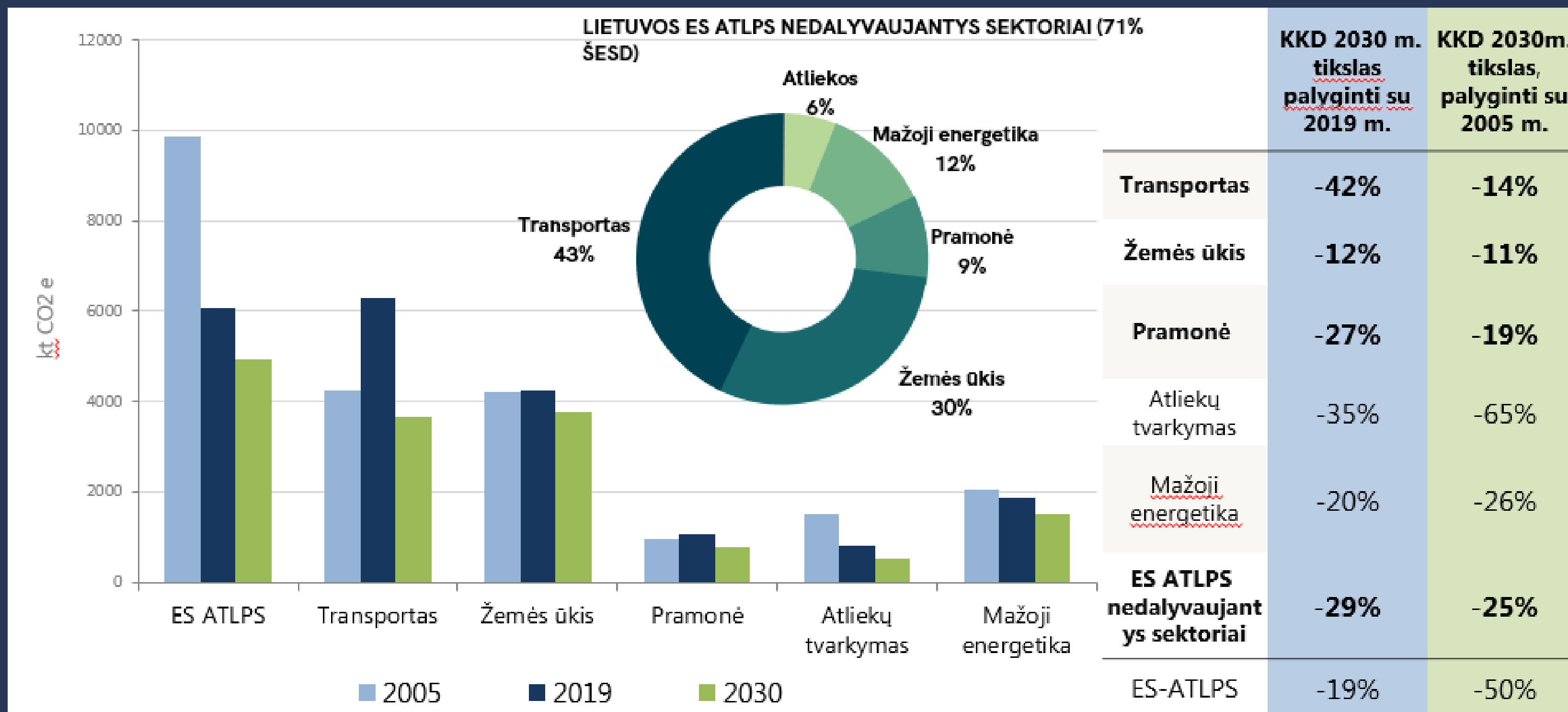
SIMONAS GENTVILAS

Konferencija „Žaliųjų sprendimų transformacija: Lietuvos savivaldybių kelias į klimato neutralumą iki 2030 m.“

2023-05-08, Vilnius

LIETUVOS TIKSLAI MAŽINANT ŠESD EMISIJAS pagal sektorius

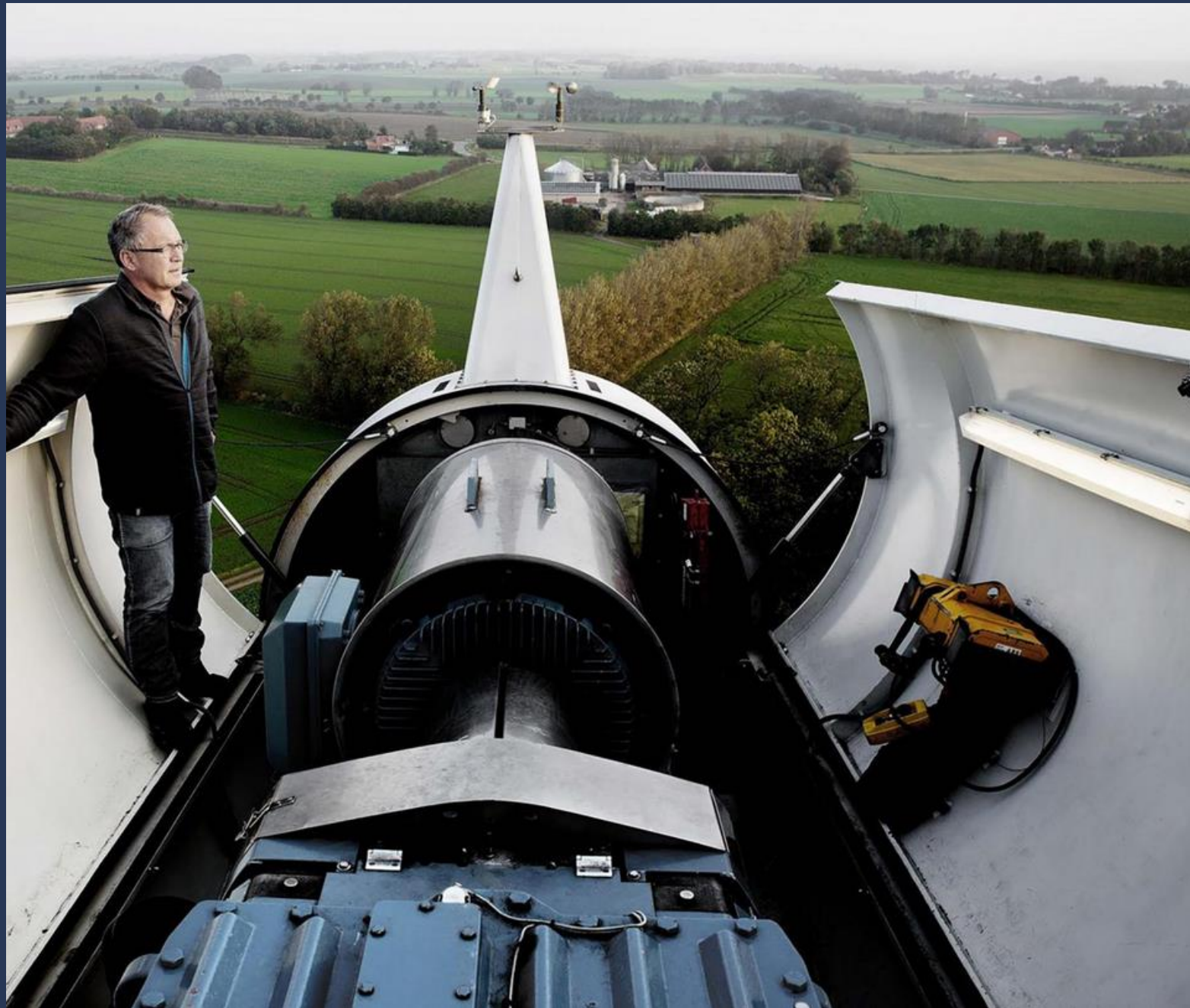

“

MIESTAI YRA SĖKMINGOS TRANSFORMACIJOS GARANTAS

Šiandien pasaulio **miestai atsakingi už 75 proc. visų ŠESD emisijų**: transportas ir pastatai didžiausi teršėjai

PAVYZDYS PASAULIUI

Samsø miestas Danijoje visiškai pakeitė savo energetikos sistemą ir tapo pirmąja pasaulyje atsinaujinančios energijos sala

KAS PASIEKTA:

- CO2 emisijos arti nulio;
- 100 proc. vietinių investicijų skiriama atsinaujinančiai energijai;
- socio-ekonominė nauda dėl energetinio pasikeitimo.

KLIMATUI NEUTRALUS LAHTI - 2025

Suomija iki 2035 m. bus klimatui neutrali anglies dioksido atžvilgiu, o miestas Lahti – dešimčia metų anksčiau

TIKSLAS - tapti klimatui neutraliu anglies dioksido neišskiriančiu miestu.

Mieste perdirbama daugiau nei 99 proc. buitinių atliekų:

- 1/3 naudojamos perdirbtoms medžiagoms gaminti;
- 2/3 energijai gaminti.

PAVYZDYS LIETUVOS MIESTAMS

ELEKTRŪNŲ SAVIVALDYBĖS SAULĖS ELEKTRINIŲ PARKAS:

- Žemesnės elektros energijos kainos 25-iems metams;
- Bus išsaugota daugiau nei 450 tūkst. medžių, o CO2 kiekis bus sumažintas beveik 19 tonų;
- Didesnė energetinė nepriklausomybė.

ŽALIŲJŲ SAVIVALDYBIŲ INICIATYVA

Vienijanti šalies savivaldybes,
universitetus, mokslo įstaigas ir verslo
asociacijas;

Kartu su nacionalinės ir vietos valdžios
institucijomis suteiks papildomų
galimybių koordinavimui ir gerosios
patirties mainams.

KOKIE BUS LIETUVOS MIESTAI 2050 M.?

TVARŪS

KLIMATUI NEUTRALŪS IR ATSPARŪS

BEATLIEKIAI

Tvarių miestų vystymo gairės

Antropogeninė aplinka

- darnus judumas;
- gatvių kokybė;
- kompaktiškumas (intensyvus naudojimas);
- gyvenamųjų būstų įvairovė;
- gyventojų tankis.

Gamtinė aplinka

- optimalus želdynų plotas;
- švarus oras;
- želdynų pasiekiamumas;
- bioįvairovė.

Socio-kultūrinė aplinka

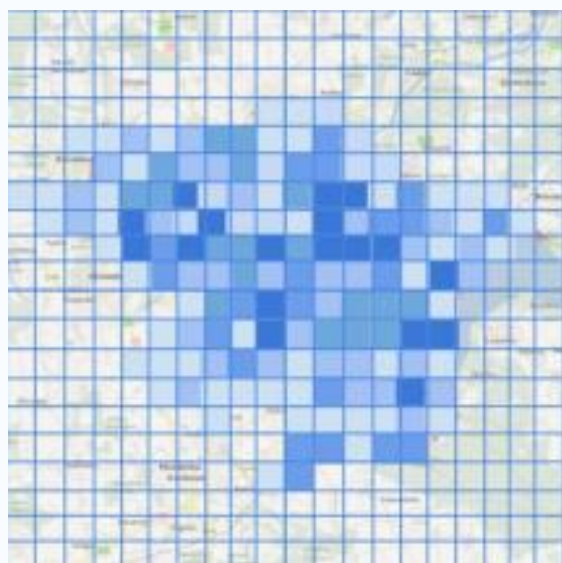
- bendruomenių aktyvumas;
- kultūrinių įstaigų aktyvumas;
- socio-kultūrinė įvairovė;
- viešųjų erdvių kokybė.

Ekonominė aplinka

- darbo vietų pasiūla;
- palankios sąlygos verslo plėtrai;
- kokybiškos vietinės paslaugos;
- komercinių ir viešųjų paslaugų įvairovė.

Tvarių miestų įrankiai

Erdvinių
duomenų bazė

Erdvinių
rodiklių
sistemos
rinkinys

Rekomendacijos
ir klausimynas
tvarių miestų
kūrimui

Pokyčiai spartesnės renovacijos link

Siekiant išsaugoti gamtos elementus – suteikiamas kreditas čiurlių ir kt. rūšių paukščių dirbtinių lizdaviečių įrengimui.

Renovuojant daugiabučius bus galima gauti kreditą ir elektromobilių įkrovimo vietoms įrengti.

Elektromobilių krovimo stotelės prie pastatų turės sudaryti penktadalį parkingo.

Renovacija iš **organinių** medžiagų

Parama standartizuotų modulinė konstrukcijų iš organinių žaliavų gamybai - 50 mln. Eur

Pilotinių projektų įgyvendinimas - 10 mln. Eur

Pastatų renovacijos administravimo informacinė sistema - 3 mln. Eur

Subsidijos daugiabučių namų renovacijos projektams - 154,8 mln. Eur

2024 m. mediena bei organinės medžiagos visuomeniniuose pastatuose sudarys bent 50 proc. viso statinio medžiagų.

SAVARANKIŠKA SAVIVALDYBĖ

Savivaldybėms suteikiama daugiau galių valdyti kuro deginimo taršą.

Iki 2025 m. siekiama visiškai atsisakyti kietojo iškastinio kuro – akmens anglies, lignito, durpių naudojimo.

Draudimas apimtų visas kuro deginimo paskirtis: šilumos gamybą, maisto ir karšto vandens ruošimą.

GALIMYBĖS SAULĖS ENERGETIKOS PLĖTRAI

Įsigalioja aplinkosauginiai reikalavimai saulės šviesos energijos elektrinėms - spartesnis įsirengimas nedarant žalos gamtai.

Saulės elektrinių nebereikia numatyti teritorijų planavimo dokumentuose.

Daugiabučių gyventojai gali teikti paraiškas <https://apvis.apva.lt/> subsidijoms už saulės elektrinių įrengimą. Tam iš Klimatos kaitos programos yra skirta 3 mln. eurų.

KAIP TAPSIME BEATLIEKE LIETUVA? UŽDUOTYS SAVIVALDYBĖMS VATPT

2023 m.
60 proc.

2024 m.
65 proc.

2025 m.
70 proc.

2026 m.
75 proc.

2027 m.
80 proc.

Susidarymo vietoje sukompostuotų ir rūšiuojamųjų būdu surinktų komunalinių atliekų dalis nuo susidarančio komunalinių atliekų kiekio, procentais

Biologinių atliekų rūšiuojamasis surinkimas

Tekstilės, statybinių atliekų surinkimas

Didelių gabaritų aikštelės

MIESTO TERITORIJOSE ESANČIĄ VALSTYBINĘ ŽEMĘ PERDUOSIME SAVIVALDYBĖMS PATIKĖJIMO TEISE

TINKAMAI PLANUOJAMI MIESTAI

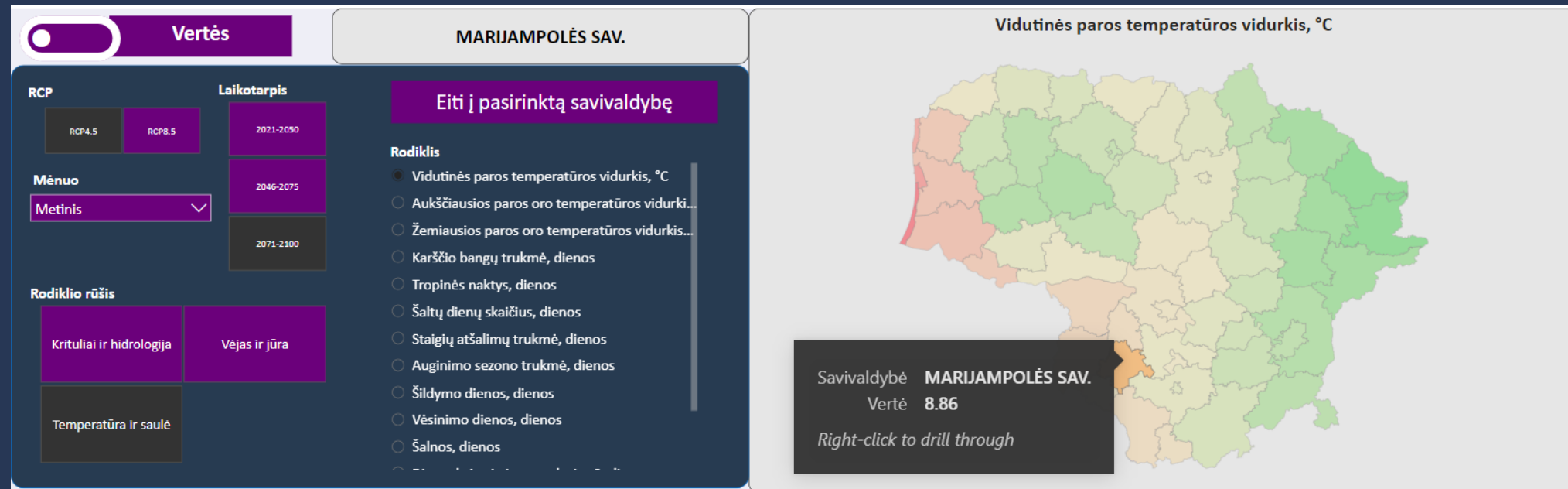
Glasgow klimato paktas:
„further integrate
adaptation into local,
national and regional
planning“

NŽT
NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA
PRIE ŽEMĖS UKIO MINISTERIJOS

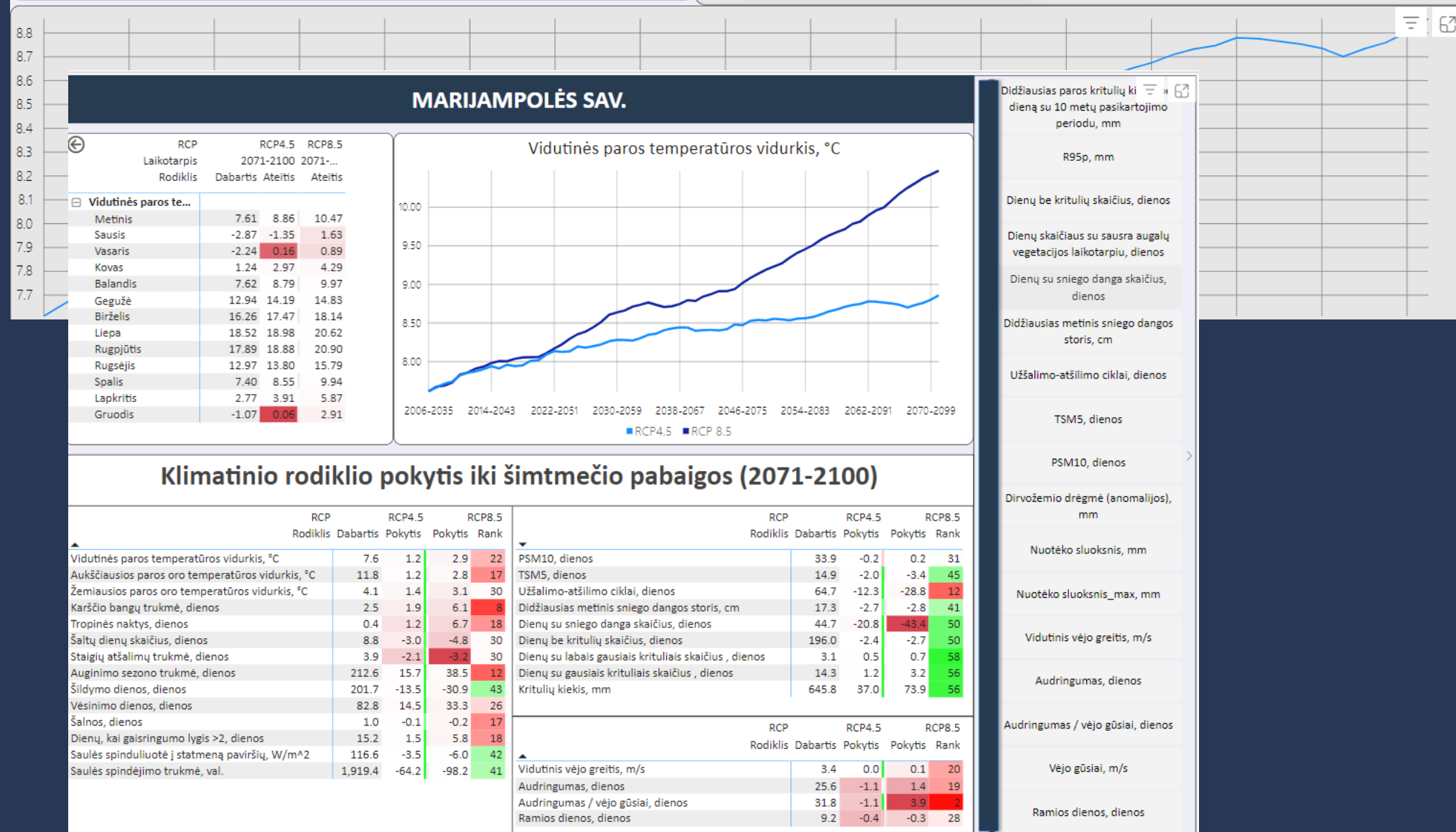

KLIMATO KAITOS PROGNOZIŲ ŽEMĖLAPIS SAVIVALDYBĖMS

2020–2024 m. Aplinkos ministerija įgyvendina projektą „ClimAdapt-LT“, kuriame vykdomos veiklos skirtos stiprinti savivaldybių prisitaikymą prie klimato kaitos:

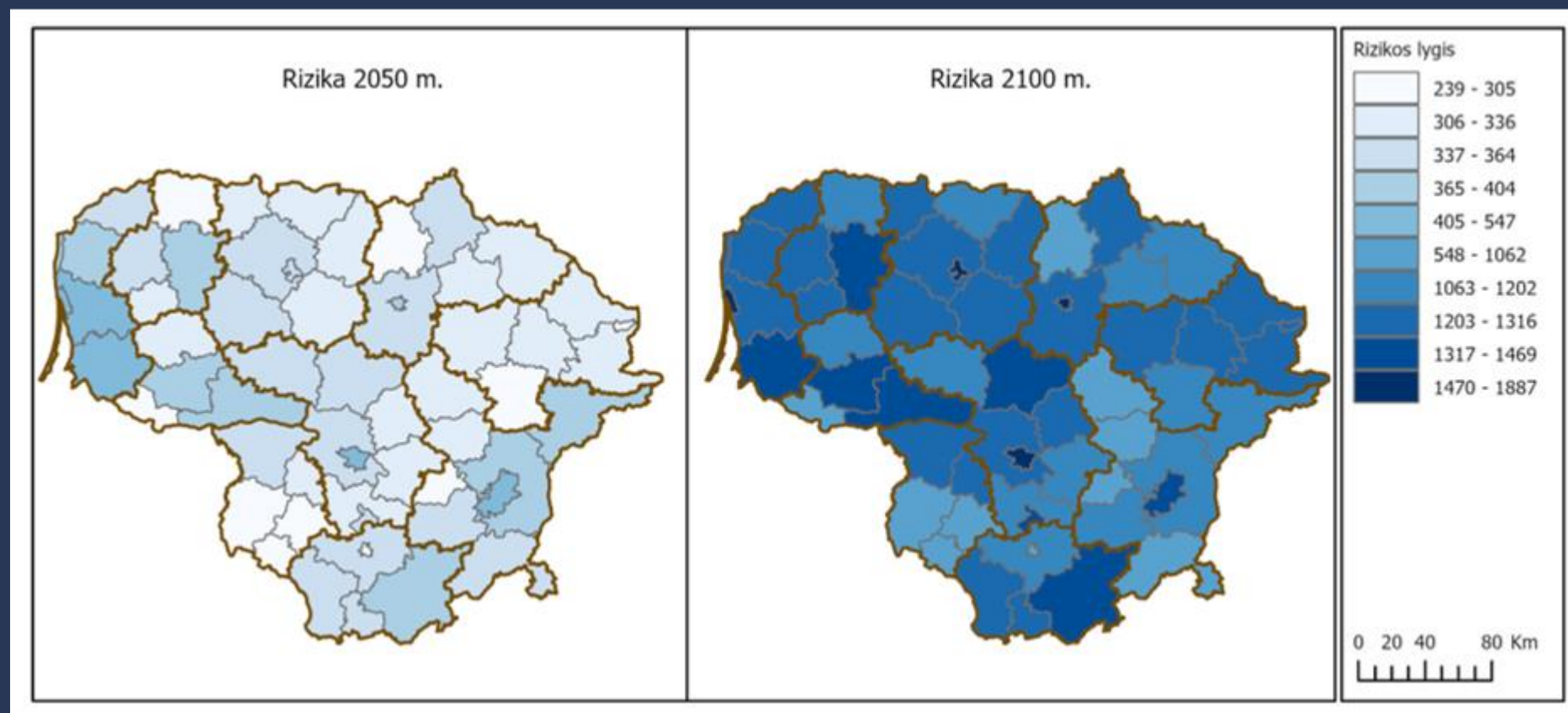
- sudaryta klimato prognozės Lietuvai iki 2030, 2050, 2075, 2100 metų;
- Interaktyvios prognozės nuo 2023 m. balandžio mėnesio bus prieinamos www.klimatokaita.lt

Kodėl tai svarbu:

- Klimatas keičiasi, atneša didelius nuostolius ir daro žalą. „Lietuvos draudimo“ duomenimis, stichinės nelaimės tik gyvenamam būstui atnešė nuostolių už daugiau nei 5,6 milijonus eurų. Palyginimui, 2019 metais tokie nuostoliai vos siekė 1,5 milijonų eurų sumą;
- Savivaldybės vienoje vietoje ras visą informaciją kaip klimatas keisis ir atsižvelgiant į tai galės planuoti, kad įvairūs sektoriai būtų kuo atsparesni ekstremaliems reiškiniams.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ JAUTRUMAS IR PAŽEIDŽIAMUMAS KLIMATO KAITAI

- Nustatyta su kokiomis rizikomis savivaldybės susidurs dėl besikeičiančio klimato. Rizika – tai neigiamų pasekmių tikimybė žmonėms ar ekologinėms sistemoms;
- Nustatyti savivaldybių jautriausi sektoriai;
- Jautriausiai savivaldybei iki 2023 m. liepos mėnesio bus parengtas prisitaikymo prie klimato kaitos planas;
- 2023 m. III ketv. – 2024 m. II ketv. parengti planai dar mažiausi 5 savivaldybėms.

Pirmosios 5 savivaldybės, kuriose yra aukščiausi suminiai rizikos balai

	2050	2100
1.	Klaipėdos m. sav.	Kauno m. sav.
2.	Vilniaus m. sav.	Klaipėdos m. sav.
3.	Kauno m. sav.	Panevėžio m. sav.
4.	Neringos sav.	Šiaulių m. sav.
5.	Klaipėdos r. sav.	Vilniaus m. sav.

Kodėl tai svarbu:

- Savivaldybės gali imtis veiksmų jautriausiuose sektoriuose kuo greičiau;
- Sudaryti planai padės sistemingai didinti atsparumą ir taip išvengti žalos ir nuostolių.

2021-2022 M. KLIMATO KAITOS PROGRAMOS REZULTATAI

3325

tiek individualių
 gyvenamųjų
 namų bus
 atnaujinta

680

tiek daugiabučių
 jau užbaigta
 modernizuoti

17 000

tiek taršių
 automobilių buvo
 sunaikinti ir pakeisti į
 aplinkai palankias
 transporto priemones

3154

tiek buvo įsigyta
 elektromobilių

143

tiek netaršių miesto
 ar priemiestinių
 autobusų įsigis
 viešojo transporto
 parkai

2021-2022 M. KLIMATO KAITOS PROGRAMOS REZULTATAI

947 vnt. = 706,3 MW

SAULĖS ELEKTRINIŲ BUS
ĮDIEGTA VISUOMENINIUOSE
PASTATUOSE IR ĮMONĖSE

8 vnt. = 40 mln. m

8 JĖGAINĖS GAMINS BEVEIK
40 MLN. m BIOMETANO

9 000 vnt.

TIEK TARŠIŲ KATILŲ BUS
PAKEISTA Į AEI ŠILDYMO
SYSTEMAS

259

TIEK NEPASITURINČIŲ
GYVENTOJŲ NAUDOS „ŽALIAŲ
ELEKTROS ENERGIJĄ“ IR (AR)
AEI ŠILDYMO BŪDĄ

Žalioji savivaldybių transformacija

SIMONAS GENTVILAS

Konferencija „Žaliųjų sprendimų transformacija: Lietuvos savivaldybių kelias į klimato neutralumą iki 2030 m.“

2023-05-08, Vilnius

